

Posudek oponenta

Tomáš Vlček, Želivský vězeň. Augustin Holík SDB (1919-1996), Diplomová práce FF UK, Praha 2025, 72 stran + přílohy

Diplomant se ve své práci rozhodl věnovat osobnosti méně známého salesiána Augustina Holíka, a učinil tak s velkým osobním nasazením. Jednalo se totiž o nelehký úkol. Přestože Holík prožil život plný zvratů a stal se obětí perzekuce katolické církve v éře socialismu, nenajdeme k němu velkou škálu pramenného materiálu. Důvodem je patrně to, že nepatřil mezi duchovní ani politické vůdce komunity, spíše se jednalo o salesiánského pěšáka, či dělníka, jak sám autor práce připouští.

Za nejcennější materiál považuje diplomant Holíkovy vzpomínky na internaci v želivském klášteře na počátku 50. let, jedná se rozhodně o nejsouvislejší pramen k jeho životopisu. Sám uvádí, že nejprve měl v úmyslu pro potřeby diplomové práce tento text s názvem *Za zdmi Želiva* editovat, nakonec se rozhodl pro Holíkovu biografii, což považuji za vykročení správným směrem. Pod vlivem želivských vzpomínek se patrně také diplomová práce jmenuje. Osobně si nejsem jistá, zda je Holíkovým největším markantem to, že byl želivským vězněm. V té době mu bylo těsně nad třicet let, prožil zde pár let a jeho život pokračoval velmi zajímavě dalších čtyřicet let. Sám autor práce poukazuje na to, že Holík snášel internaci v podstatě dobře, byl to velmi praktický člověk, fyzická práce mu nevadila, a v Želivi mohl pokračovat v komunitním způsobu života, byť v nesvobodném a nepřátelském rámci. Druhým průnikem s „velkými dějinami“ je působení a především konec působení na faře ve Víně, která byla roku 1948 místem setkání režimu nepřátelských osob včetně Milady Horákové a Vojty Beneše, a odkud byl také Holík s kolegy odvezen do internace.

Velkým problémem pro autora Holíkovy biografie byl nedostatek pramenného materiálu. Z archivních fondů se autor snažil vytěžit maximum, seznámil se i s relevantní literaturou. Pro některá období však téměř žádný materiál nenalezl, proto se jej snažil doplnit rozhovory s pamětníky, a to jak na Holíkovo působení ve Víně, tak později v ústeckých Trmicích. Vstoupil do kontaktu i s Holíkovou rodinou. Z poměrně kusého materiálu pak sestavil ne příliš objemnou biografii, která je i tak zajímavým příspěvkem nejen k osobním dějinám jednoho kněze, dějinám salesiánů v ČSR, ale i k dějinám každodennosti praktikujících katolíků v éře socialismu.

Textu by patrně prospělo, kdyby se autor povznesl trochu nad Holíkovu osobnost a mapování jeho osudů, a kladl si obecnější otázky. O tom, že bude Holík zasvěcen duchovní službě, rozhodla jeho matka. Takových matek bylo a takových rozhodnutí padlo i v první polovině 20. století celá řada. Co to znamenalo v moderní době pro chlapce, kterým byl předurčena taková životní dráha? Jaký typ sociálního vzestupu nabídli salesiáni Holíkovi, který byl svým založením velmi praktický a manuálně zručný člověk? Kolik takových praktických více než intelektuálních mužů mezi řeholníky a kněžími v této době bylo? Kolik z nich poté opustilo duchovní službu zcela? Jak se vyrovnávali s bezperspektivností kněžského povolání, a to včetně biskupa Trochty? Jaký potenciál mělo salesiánské dílo po roce 1989, kterého se Holík dožil?

Na autora bych měla otázky přímo k obhajobě: A) Mohl by vysvětlit, jakou finanční zátěž představovalo studium v salesiánském zázemí pro rodinu studenta? B) Jak si vysvětluje, že nebyli salesiáni z Víně potrestáni exemplárněji? C) Jak to bylo s Holíkovým státním souhlasem? Na jednu stranu se píše, že pracoval po roce 1974 v různých technických povoláních, na druhou, že v menších obcích sloužil mše. D) Holíkovo působení v Trmicích spadá do doby závěrečné fáze Trochtova

litoměřického biskupského působení. Neměli salesiáni v rámci jeho diecéze mimořádné postavení? E) Jak se jim podařilo dosáhnout, že na faře v Trmicích zůstali bydlet i salesiáni, kteří ztratili státní souhlas a vykonávali občanská povolání. Bylo takových salesiánských „hnízd“ v rámci Československa více?

Diplomové práci by prospělo, kdyby neobsahovala hovorové výrazy, germanismy a průvodcovský styl vyprávění. Volila bych kultivovanější vyjadřování. Práce ovšem i tak splňuje kritéria kladená na tento typ kvalifikačního textu, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit velmi dobře/dobře, dle průběhu obhajoby.

V Praze, 26. ledna 2025

Doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D.